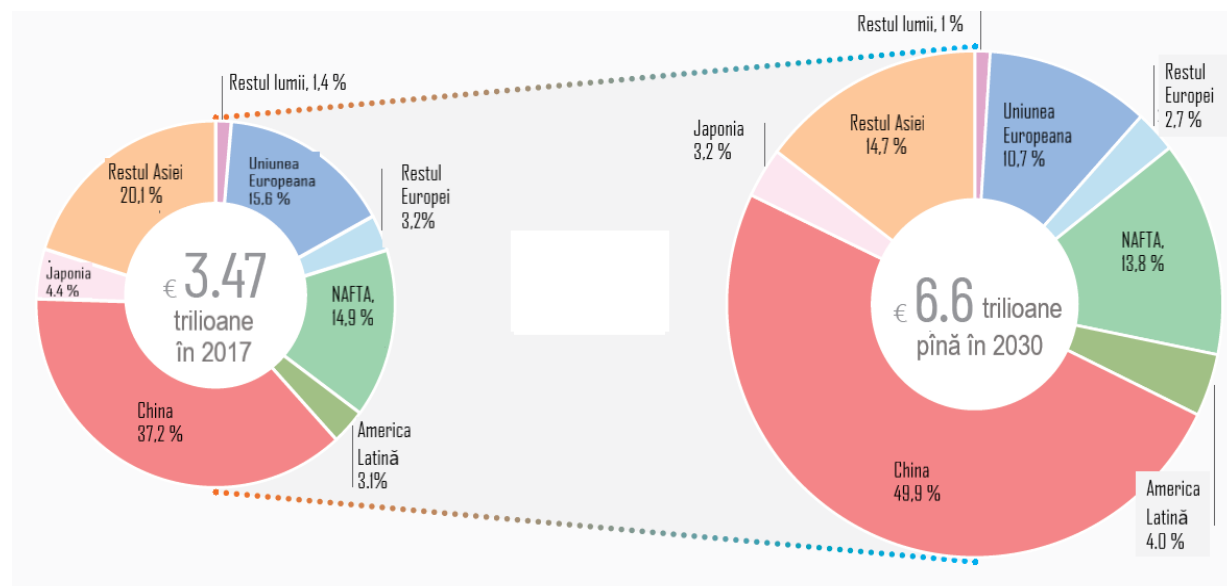

NOTA DE FUNDAMENTARE
la proiectul hotărârii de Guvern pentru aprobarea Reglementării tehnice privind restricționarea
utilizării anumitor substanțe periculoase în echipamente electrice și electronice

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Proiectul hotărârii de Guvern pentru aprobarea Reglementării tehnice privind restricționarea utilizării anumitor substanțe periculoase în echipamente electrice și electronice (<i>în continuare - proiect</i>), a fost elaborat de către Ministerul Mediului, în cadrul proiectului Twinning „Calitatea aerului și mediul înconjurător” finanțat de Uniunea Europeană.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
2.1. Temeiul legal, sau după caz, sursa proiectului actului normativ
Necesitatea elaborării proiectului reiese din prevederile art.17 alin (5) al Legii nr. 277/2018 privind substanțele chimice, art. 50, aliniatul (3) al Legii nr. 209/2016 privind deșeurile și al Regulamentului privind deșeurile de echipamente electrice și electronice (aprobat prin Hotărârea de Guvern nr.212/2018). Prezentul proiect, este elaborat în baza reglementărilor care vizează reducerea și eliminarea impactului substanțelor chimice asupra mediului și a sănătății populației prin dezvoltarea unui sistem durabil de management al substanțelor chimice din punct de vedere legislativ, tehnic și informațional. Aceste acțiuni sunt incluse în Obiectivul general 10 Asigurarea unui mediu sănătos și sigur din Strategia națională de dezvoltare „Moldova Europeană 2030”, aprobată prin Legea nr. 315/2022, de prevederile Planului național de dezvoltare pentru anii 2023-2025, aprobat prin Hotărârea de Guvern nr. 89/2023, dar și de prevederile Strategiei de gestionare a deșeurilor în Republica Moldova, pentru anii 2013-2027, aprobată prin HG nr.248/2013. Totodată, prin semnarea și ratificarea Acordului de Asociere între Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte, ratificat prin Legea nr. 112/2014, Anexa XVI, Capitolul Substanțe chimice periculoase, Republica Moldova și-a asumat un șir de angajamente îndreptate spre aliniere la normele și standardele Uniunii Europene, în mai multe domenii, printre care și domeniul „mediului”, incluzând reglementări stricte pentru controlul substanțelor chimice periculoase. Ulterior, în contextul statutului Republicii Moldova de țară-candidată la Uniunea Europeană, condiția principală care a impus elaborarea proiectului de act normativ este necesitatea de aliniere a cadrului legislativ național la reglementările Uniunii Europene. Raportul de evaluare a Comisiei Europene (RE 2024) specifică despre faptul că Republica Moldova este la o etapă incipientă de aliniere la cadrul european privind cerințele restricționare a substanțelor chimice periculoase, astfel fiind necesară consolidarea progresului de aliniere a legislației naționale cu reglementările UE. Astfel, pentru a alinia cadrul normativ național la standardele UE, a elimina barierele în calea comerțului, a asigura libera circulație a bunurilor și nu în ultimul rând pentru a asigura o gestionare durabilă a substanțelor chimice în scopul protecției mediului și sănătății populației acțiunea de elaborare a proiectului vizat a fost setată în Programului național de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană, aprobat prin Hotărârea Guvernului din 28.05.2025, dar și în Măsurile pentru Pachetul de Extindere.
2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative
Cadrul juridic actual privind restricția utilizării anumitor substanțe periculoase în echipamentele electrice și electronice este incomplet și fragmentat. Lipsesc reglementări bine stabilite care să asigure o monitorizare eficientă a respectării restricțiilor privind utilizarea substanțelor periculoase, precum plumbul, mercurul, cadmiul, cromul hexavalent, bifenilii polibromurați (PBB), difenileterii polibromurați (PBDE) și ftalații, atât în procesul de fabricație al echipamentelor electrice și electronice, cât și la plasarea pe piață a produselor sigure pentru consumatori. Această situație amplifică riscurile pentru sănătatea umană și pentru mediu. Ca și context general, specificăm că, substanțele chimice, folosite într-o gamă largă de industrii, pot reprezenta un risc semnificativ pentru sănătatea umană și mediu dacă nu sunt reglementate corespunzător, cu atât mai mult că, utilizarea substanțelor chimice în viața de zi cu zi se va dubla către anul 2030, ceea ce va duce la pătrunderea acestora în apă, aer, sol, iar prin produsele alimentare în corpul uman (Figura 1).

Figura 1. Creșterea estimată a vânzărilor globale de produse chimice (cu excepția produselor farmaceutice), anii 2017-2030

Sursa: *Global Chemicals Outlook: From Legacies to Innovative Solutions – ediția a II-a GCOII, UNEP*

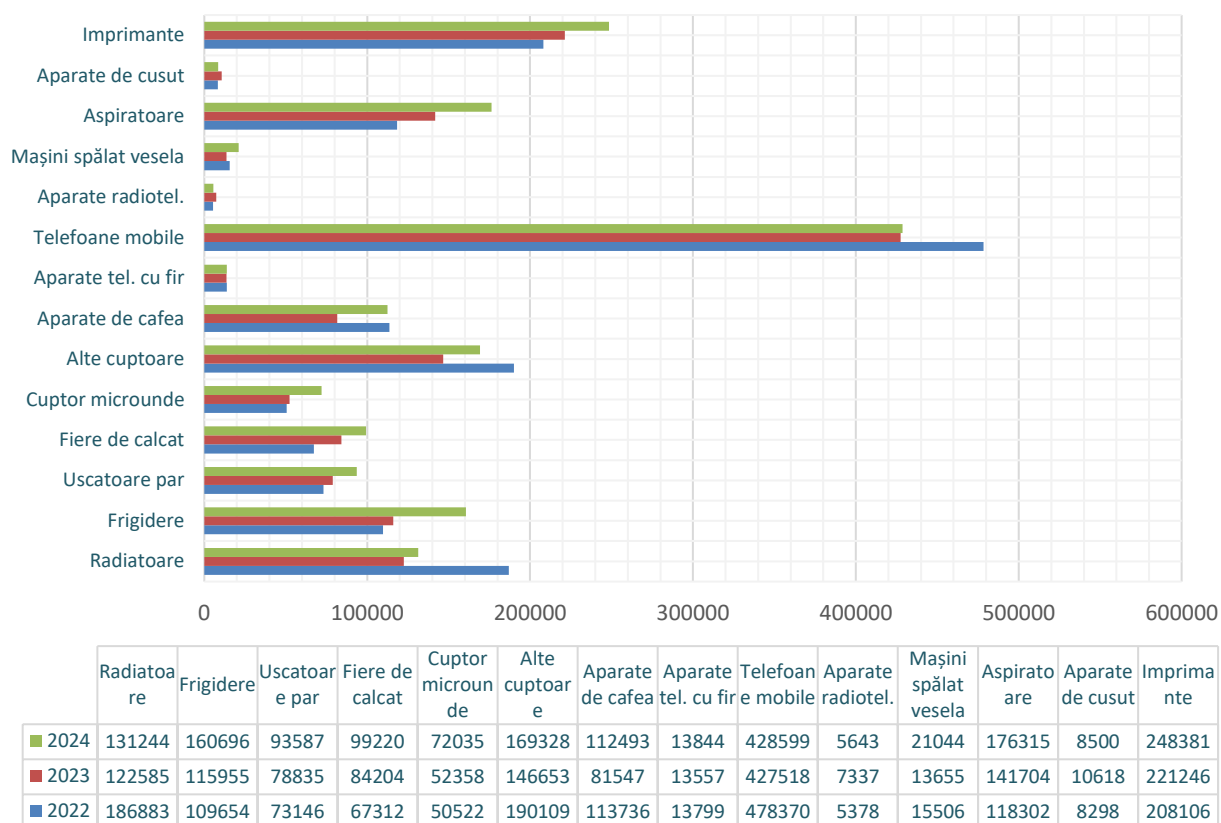
Pe de altă parte, este de la sine înțeles că, o gamă largă de substanțe chimice (inclusiv periculoase) utilizată în prezent în toate sectoarele economiei aduce beneficii de care societatea modernă este complet dependentă. Respectiv, reglementările stricte aplicabile pentru toate entitățile implicate în gestionarea acestora (pe întreg ciclul de viață a substanței) vor reduce riscurile cu care aceste substanțe sunt asociate.

În ceea ce privește nemijlocit sectorul echipamentelor electrice și electronice, menționăm că acesta reprezintă un sector prioritar în promovarea economiei verzi și circulare în Republica Moldova, având în vedere atât provocările, cât și potențialul semnificativ al acestuia. O provocare majoră este reciclarea insuficientă a deșeurilor de echipamente electrice și electronice, deoarece acestea pot conține depășiri ale concentrațiilor de substanțe periculoase care pot duce la poluarea mediului, având un efect grav asupra ecosistemelor. Procesul insuficient de reciclare contribuie la eliberarea emisiilor toxice în aer, generând riscuri semnificative pentru sănătatea populației.

În scop preventiv, articolul 50, alineatul (3) din Legea nr. 209/2016 privind deșeurile interzice plasarea pe piață a echipamentelor electrice și electronice care depășesc anumite concentrații maxime admise de substanțe periculoase: 0,1% în greutate pentru mercur, plumb, crom hexavalent, bifenili polibromurați (PBB), difenileterii polibromurați (PBDE), și 0,01% pentru cadmiu, cu excepția echipamentelor pentru care sunt stabilite derogări specifice. Deși această prevedere reprezintă un pas important în prevenirea utilizării substanțelor periculoase în echipamente electrice și electronice, ea nu este suficientă pentru a aborda pe deplin problemele de mediu și sănătate publică, dat fiind faptul că lipsește un cadru unitar și coerent care să asigure implementarea efectivă a acestor restricții.

Conform datelor din Figura 2, în perioada anului 2024 se înregistrează o majorare a produselor de echipamente electrice și electronice importate în Republica Moldova, ce duce la riscul de emisii de substanțe periculoase conținute în deșeurile de echipamente electrice și electronice în timpul procesului de gestionare a acestora.

Figura 2. Cantitatea produselor de echipamente electrice și electronice importate în Republica Moldova în perioada anilor 2022-2024, bucăți.

Sursa: date oficiale al Serviciului Vamal.

Lipsa unui act normativ dedicat acestei nișe care să transpună integral în legislația națională prevederile Directivei 2011/65/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 8.06.2011 privind restricțiile de utilizare a anumitor substanțe periculoase în echipamente electrice și electronice (**Directiva RoHS**) conduce la dificultăți în controlul și monitorizarea utilizării substanțelor periculoase în echipamentele electrice și electronice, acest fapt afectând mediul și, implicit sănătatea populației.

De asemenea, această situație creează obstacole pentru producătorii locali și importatori în ceea ce privește accesul pe piața Uniunii Europene, unde respectarea cerințelor impuse de Directiva RoHS este obligatorie. Aceste cerințe includ, pe de o parte, limitarea conținutului anumitor substanțe periculoase în echipamentele electrice și electronice, prin stabilirea unor limite maxime admisibile, iar pe de altă parte, obligații privind conformitatea produselor, cum ar fi aplicarea marcajului CE, întocmirea declarației UE de conformitate, elaborarea și păstrarea documentației tehnice aferente, precum și implementarea unor proceduri interne de control al producției care să asigure respectarea continuă a cerințelor prevăzute de directivă.

În acest context, se impune adoptarea unei abordări armonizate în vederea remedierii acestor deficiențe, prin elaborarea și implementarea Reglementării tehnice privind restricționarea utilizării anumitor substanțe periculoase în echipamentele electrice și electronice. Proiectul va stabili cadrul normativ aplicabil, incluzând cerințele tehnice, procedurile de evaluare a conformității și obligațiile ce revin operatorilor economici cu privire la utilizarea substanțelor chimice periculoase în procesul de fabricație a anumitor categorii de echipamente electrice și electronice, precum și condițiile aplicabile plasării acestora pe piață, către consumatorul final.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul de act normativ are ca obiectiv principal restricționarea utilizării anumitor substanțe periculoase în echipamente electrice și electronice, în scopul protejării sănătății populației, și a mediului, precum și promovarea unei gestionări sustenabile a deșeurilor generate de acestea.

Principalele prevederi ale Reglementării tehnice privind restricționarea anumitor substanțe periculoase în echipamente electrice și electronice sunt:

1. Reglementarea domeniului de aplicare, incluzând categoriile de echipamente electrice și electronice supuse prevederilor actului normativ, conform clasificării stabilite în Anexa I a proiectului;
2. Definirea noțiunilor relevante și reglementarea limitelor maxime admise pentru substanțele periculoase în echipamentele electrice și electronice, conform Anexei II: plumb (Pb), mercur (Hg), cadmiu (Cd), crom hexavalent (Cr^{6+}), bifenili polibromurați (PBB), eteri de difenil polibromurați (PBDE), precum și ftalații DEHP, BBP, DBP și DIBP, prin stabilirea concentrațiilor maxime admise în materialele omogene.
3. Reglementarea condițiilor de aplicare a derogărilor de la interdicția utilizării substanțelor periculoase, în cazurile justificate tehnic, în care substituirea acestora nu este posibilă sau fezabilă, în conformitate cu prevederile și anexele aplicabile din proiectul actului normativ.
4. Stabilirea obligațiilor ce revin operatorilor economici (producători, importatori, distribuitori), inclusiv:
 - introducerea pe piață doar a produselor conforme cu cerințele reglementate;
 - aplicarea marcatului CE;
 - întocmirea și păstrarea declarației UE de conformitate;
 - elaborarea documentației tehnice relevante;
 - implementarea procedurilor interne de control al producției pentru asigurarea conformității continue a produselor;
5. Determinarea atribuțiilor autorităților competente în domeniul supravegherii pieței, în vederea verificării respectării prevederilor reglementării și aplicării măsurilor necesare în caz de neconformitate.
6. Reglementarea sancțiunilor, aplicabile operatorilor economici care nu respectă cerințele actului normativ.

Proiectul este structurat în 23 de capitole și 7 anexe, care reglementează în mod detaliat: domeniul de aplicare, mecanismele de monitorizare și trasabilitate a substanțelor periculoase utilizate în echipamentele electrice și electronice, norme privind cooperarea instituțională între autoritățile competente, inclusiv schimbul de informații, realizarea controalelor coordonate și raportarea periodică a datelor privind conformitatea produselor aflate pe piață.

Proiectul susține implementarea principiilor economiei circulare și eco-concepției (eco-design), încurajând utilizarea de materiale alternative sigure și reducerea impactului asupra mediului pe întreg ciclul de viață al produselor, de la producție la eliminare.

Un alt element important îl constituie stabilirea unui mecanism flexibil de actualizare a listei substanțelor reglementate, care permite adaptarea reglementării în funcție de cele mai recente date științifice disponibile privind toxicitatea, persistența și potențialul de bioacumulare al substanțelor chimice, în conformitate cu procedurile stabilite la nivelul Uniunii Europene.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Opțiuni alternative nu au fost examinate, întrucât elaborarea unui act normativ care să reglementeze cantitățile permise de substanțe chimice periculoase în echipamentele electrice și electronice este prioritară, luând în considerare pericolul pe care îl pot prezenta anumite substanțe chimice în anumite cantități, asupra calității mediului și sănătății populației.

În altă ordine de idei, nealinierea cerințelor naționale la cadrul de reglementare al Uniunii Europenei ce vizează gestionarea durabilă a substanțelor chimice va fi primul impediment în procesul de integrare.

Totodată, lipsa intervenției va admite posibilitatea de import și expunere, prin utilizarea echipamentelor neconforme cu standardele de mediu, la substanțe periculoase care, la fel crește riscul pentru sănătate și mediu.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Impactul asupra sectorului public nu a fost analizat deoarece promovarea proiectului nu presupune careva acțiuni de reformă structurală sau instituțională. Respectiv, la implementarea proiectului, nu este necesară instituirea unor noi structuri, angajarea personalului suplimentar și nu vor fi necesare careva cheltuieli din bugetul de stat.

Va fi necesară consolidarea capacităților instituționale prin: instruirea personalului din instituțiile relevante, precum, Serviciul Vamal și Inspectoratul pentru Protecția Mediului, pentru a asigura implementarea și monitorizarea eficientă a noilor reglementări.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Impactul financiar pentru elaborarea și aprobarea proiectului de act normativ nu va fi unul semnificativ, dat fiind faptul că acesta este o acțiune realizată în cadrul Proiectului Twinning „Calitatea aerului și Mediul înconjurător”, finanțată de Uniunea Europeană. Costul estimat (conform Manualului de Estimare a Costurilor) pentru elaborarea proiectului de hotărâre privind Reglementarea tehnică referitoare la restricționarea utilizării anumitor substanțe periculoase în echipamentele electrice și electronice implică cheltuieli care vor fi acoperite din bugetul de stat (75.720 mii lei-Cadrul Bugetar pe Termen Mediu, Subprogramul 7001), respectiv asistență externă (223,20 mii lei) din Proiectul Twinning. Elaborarea nu implică atragerea experților pentru care ar fi necesar suport financiar suplimentar.

Suplimentar, în ceea ce privește punerea în aplicare a noilor reglementări vor fi necesare resurse financiare pentru:

- Instruirea inspectorilor din cadrul Inspectoratului pentru Protecția Mediului în domeniul supravegherii pieței și evaluării conformității;
- Campanii de informare și conștientizare destinate operatorilor economici și publicului larg.

Estimările financiare pentru sursele suplimentare vor fi realizate în etapele ulterioare de implementare, în funcție de evoluția proiectului și de necesitățile identificate pe parcurs. Aceste aspecte au fost luate în considerare și la elaborarea PNA (Anexa B) pentru a facilita identificarea surselor financiare pe care, ulterior le va implica aplicarea noilor prevederi ale Reglementării tehnice.

Deși intervenția propusă implică costuri, acestea sunt justificate prin beneficiile pe termen lung asupra sănătății publice, protecției mediului și alinierii la standardele europene.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Implementarea proiectului nominalizat va avea impact asupra sectorului privat, în special în rândul producătorilor, importatorilor și distribuitorilor de EEE, întrucât operatorii economici vor fi obligați să investească în testarea și certificarea produselor pentru a demonstra conformitatea cu cerințele Reglementării tehnice. Costurile de conformare la noile reglementări vor varia în funcție de tipul de produs, complexitatea lanțului de aprovizionare și nivelul de pregătire al operatorului economic.

Aceste proceduri pot include analize/teste de laborator (conform practicilor producătorilor din țările UE - între 200 EUR - 1.500 EUR per produs/test în funcție de complexitate), obținerea documentației tehnice (servicii de consultanță între 500 EUR - 5.000 EUR, în funcție de complexitate) și inclusiv evaluarea conformității pentru obținerea marcajului CE (începând de la 1.000 EUR per produs).

Implementarea proiectului va genera costuri suplimentare pentru producători, dar acestea sunt absolut indispensabile pentru a garanta accesul pe piața UE. Deși implică un efort inițial de adaptare, proiectul oferă multiple beneficii IMM-uri, contribuind la dezvoltarea unei economii verzi și circulare oferind avantaje precum accesul la noi piețe, creșterea calității produselor și reducerea riscurilor legale.

Avantajele sunt fundamentate de faptul că alinierea la standardele europene facilitează accesul IMM-urilor la piețele internaționale, unde cerințele de mediu sunt stricte. Noile reglementări contribuie la reducerea impactului asupra mediului, îmbunătățind astfel competitivitatea IMM-urilor pe piața internă.

În plus, respectarea cerințelor reglementării tehnice poate îmbunătăți reputația brandului IMM-urilor, demonstrând angajamentul acestora față de responsabilitatea ecologică și siguranța consumatorilor. Aceasta poate atrage consumatori conștienți de mediu și poate crește loialitatea acestora față de produsele oferite.

Astfel, implementarea reglementării tehnice nu doar că protejează mediul și sănătatea publică, dar oferă și întreprinderilor oportunități de dezvoltare și consolidare a poziției lor pe piață.

4.4. Impactul social

Implementarea proiectului va avea un impact social pozitiv, contribuind la protejarea sănătății publice și a mediului. Inițiativa va spori nivelul de protecție a sănătății umane prin reducerea expunerii la substanțe chimice periculoase, în general pentru populație și, în special, pentru lucrătorii și persoanele care desfășoară activități din sectorul reciclării a deșeurilor provenite din echipamentele electrice și electronice. În acest context, un control mai bun și o utilizare mai sigură a substanțelor chimice la locul de muncă, inclusiv în instalațiile de reciclare a deșeurilor de EEE, vor reduce riscul de boli profesionale a lucrătorilor, precum și costurile de sănătate aferente suportate de societate. La fel, proiectul contribuie la protejarea sănătății copiilor, categorie vulnerabilă la expunerea la substanțe toxice precum plumbul, mercurul, cadmiul și ftalații, prezente în echipamente electrice și electronice. Stabilirea limitelor admisibile acestor substanțe reduce riscul apariției tulburărilor de dezvoltare neurocognitivă, endocrină și respiratorie, asigurând un mediu mai sigur și mai sănătos pentru copii.
4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal Prelucrarea datelor personale va fi realizată în conformitate cu prevederile Legii nr.133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal.
4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen
Proiectul de act normativ asigură echitatea și egalitatea de gen prin reducerea riscurilor prezentate de unele substanțe chimice periculoase atât la femei, cât și la bărbați și îmbunătățirea calității vieții tuturor persoanelor, indiferent de gen.
4.5. Impactul asupra mediului Proiectul nominalizat are un impact pozitiv major asupra mediului, prin reducerea utilizării substanțelor periculoase în echipamentele electrice și electronice. Stabilirea cerințelor de reglementare complexe va contribui la prevenirea poluării solului, aerului și apei, reducerea emisiilor toxice și promovarea unei gestionări sustenabile a deșeurilor provenite din echipamente electrice și electronice. Impactul pozitiv major asupra mediului se datorează posibilității de reducere/eliminare a riscului asociat cu gestionarea substanțelor chimice periculoase. Substituirea substanțelor periculoase la producerea echipamentelor electrice și electronice cu alternative mai sigure, la fel va spori calitatea mediului ambiant și, implicit a sănătății populației.
4.6. Alte impacturi și informații relevante Proiectul are un impact pozitiv asupra consumatorilor, deoarece prin marcajul CE și cerințele privind transparența documentației tehnice, consumatorii vor avea acces la informații clare privind siguranța produselor, facilitând alegeri informate.
5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE
5.1. Măsurile normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională Proiectul vizează armonizarea legislației naționale cu legislația UE prin alinierea cadrului național la prevederile Directivei 2011/65/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 8.06.2011 privind restricțiile de utilizare a anumitor substanțe periculoase în echipamente electrice și electronice. În acest sens a fost elaborat Tabelul de Concordanță, în conformitate cu Regulamentul privind armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene, aprobat prin Hotărârea Guvernului 1171/2018. ToC va fi transmis Centrului de Armonizare a Legislației, pentru emiterea expertizei de compatibilitate.
5.2. Măsurile normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE Proiectul propus consolidează cadrul juridic existent prin alinierea la legislația UE, în special restricționarea utilizării anumitor substanțe chimice periculoase în EEE, privind gestionarea durabilă a substanțelor chimice și dezvoltă baza necesară pentru elaborarea reglementărilor secundare în acest domeniu.
6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ În conformitate cu prevederile art. 9 din Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, anunțul privind inițierea elaborării proiectului de act normativ a fost plasat pe pagina web oficială a Ministerului Mediului și pe platforma www.particip.gov.md. Acesta poate fi accesat la următorul link https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/13842. Proiectul la data de 02.04.2025 a fost supus unei ședințe consultative cu Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării. Observațiile și recomandările primite în perioada de consultare au fost analizate și, după caz, integrate în forma finală a proiectului.

Proiectul urmează a fi supus consultării publice, prin transmiterea spre examinare și avizare de către părțile interesate (autorități publice relevante, reprezentanți ai societății civile, mediul de afaceri și alte instituții cu atribuții în domeniu), dar și prin plasarea, pentru consultare publică pe pagina oficială web a Ministerului Mediului.

Totodată, proiectul va fi consultat cu membrii GL nr. 50/2024 pentru elaborarea documentelor de politici și a cadrului normativ în domeniul gestionării durabile a substanțelor chimice.

Avizele recepționate vor fi consemnate în Sinteza obiecțiilor și propunerilor.

7. Concluziile expertizelor

Proiectul urmează a fi supus expertizelor în conformitate cu procedura stabilită în Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative. Secțiunea va fi completată după expertizarea de către Ministerul Justiției, Centrul Național Anticorupție și Centrul de Armonizare a Legislației, în conformitate cu procedura corespunzătoare.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Implementarea proiectului de act normativ nu presupune modificarea sau abrogarea altor acte normative.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Implementarea prevederilor proiectului actului normativ va fi coordonată de Ministerul Mediului, în colaborare cu Inspectoratul pentru Protecția Mediului, instituție responsabilă de supravegherea pieței și controlul respectării reglementărilor referitoare la restricționarea substanțelor periculoase în echipamente electrice și electronice, care va avea atribuții clare pentru asigurarea respectării și aplicării eficiente a Reglementării tehnice privind restricționarea anumitor substanțe chimice periculoase în echipamente electrice și electronice.

Secretar de stat

Grigore STRATULAT